

ไม้ตะกูปลูก 5 ปี ได้ความโต 1 คนโอบจริงหรือ ?

ไม้ตะกู หรือ กระทุ่ม มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *Anthocephalus chinensis* Rich. ex Walp. อยู่ในวงศ์ Rubiaceae พบกระจายพันธุ์ตามธรรมชาติเกือบทั่วประเทศ มีชื่อสามัญเรียกแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นว่า ไม้กระทุ่มหรือกระทุ่มบก (ภาคกลางและภาคเหนือ) ตะโกใหญ่ หรือตะโกส้ม (ภาคตะวันออก) และคู้มขี้หมู (ภาคใต้) ไม้ตะกูเป็นไม้เบิกนำที่เจริญเติบโตได้เร็วมากชนิดหนึ่ง แต่ปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญมากต่อการเจริญเติบโตของไม้ตะกูคือ ปริมาณความชื้นทั้งในดินและอากาศ โดยไม้ตะกูที่พบในธรรมชาติมักพบที่ราบลุ่มบริเวณใกล้แหล่งน้ำเช่นร่องห้วย หุบในป่าที่ชุ่มชื้น ริมหนองน้ำ หายากที่จะพบบริเวณที่ไกลจากแหล่งน้ำหรือตามลาดเขาที่สูงชัน ถ้าจะปลูกเป็นสวนป่าก็ควรต้องปลูกเลียนแบบสภาพความเป็นอยู่ในธรรมชาติจึงจะเจริญเติบโตได้ดี จากรายงานการศึกษาที่สวนป่าลาดกระทิง จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่ออายุประมาณ 6 ปีครึ่ง ไม้ตะกูมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 12.62 เมตร มีความโตทางเส้นรอบวง 56.8 ซม. (เส้นผ่านศูนย์กลาง 18.7 ซม.) ในประเทศฟิลิปปินส์ Manzo et al. (1971) ได้บันทึกไว้ว่า ในเวลา 12 ปี ตะกูสามารถเจริญเติบโตถึงขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ย 45 ซม. และสูง 12.6 เมตร ที่เปอร์โตริโก สวนป่าตะกูที่นำพันธุ์ไปจากเอเชีย**บางต้น**หลังจากปลูกแล้ว 5 ปี มีความโตทางเส้นผ่านศูนย์กลางถึง 38.10 ซม. และสูง 15 เมตร โดยที่หมู่ไม้ตะกูอายุ 17 ปี จำนวน 37 ต้น ที่ขึ้นหลังจากเกิดวาตภัยเมื่อปี 2532 ในบริเวณร่องห้วยในป่าธรรมชาติในจังหวัดชุมพร พบว่า มีความสูงเฉลี่ยประมาณ 23.5 เมตร มีความโตทางเส้นผ่านศูนย์กลางเพียงอกเฉลี่ย 44.75 ซม.

หมู่ไม้ตะกูอายุ 17 ปี ตามธรรมชาติที่จังหวัดชุมพร

ลักษณะทั่วไปของไม้ตะกู

ไม้ตะกูดสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำเครื่องเรือน ไม้ประสาน กรอบและบาน หน้าต่าง งานกลึง แกะสลัก ทำพื้นและฝาที่ใช้งานในร่ม ทำไม้อัด ไม้บาง ก้านไม้ขีดไฟ ไฟเบอร์บอร์ด พาร์ติเคิลบอร์ด แปรงลบกระดาน และรองเท้าได้เป็นอย่างดี การใช้ประโยชน์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของไม้ตะกูด ได้แก่ ใช้ในการทำเชื้อและกระดาษ

ในด้านคุณภาพของเนื้อไม้ ไม้ตะกูดถูกจัดให้อยู่ในประเภทไม้เนื้อแข็งปานกลางแต่ความทนทานตามธรรมชาติต่ำ/ไม่มี โดยหลักเกณฑ์การแบ่งไม้เนื้ออ่อนเนื้อแข็งตามมาตรฐานกรมป่าไม้ โดยพิจารณาจาก

1. ค่าปริมาณความชื้น (moisture content) หมายถึงปริมาณความชื้นที่มีอยู่ในเนื้อไม้ คิดเป็นส่วนร้อยของน้ำหนักไม้อบแห้ง
2. ความถ่วงจำเพาะ (specific gravity) หมายถึงอัตราส่วนของน้ำหนักไม้อบแห้งต่อน้ำหนักของปริมาตรเท่านั้น
3. ความแน่น (density) หมายถึงอัตราส่วนน้ำหนักต่อปริมาตรของไม้ที่มีความชื้นในขณะทำการทดลองเป็นเกณฑ์
4. ความแข็งแรงจากการดัด (static bending)
 - 4.1 ค่าสัมประสิทธิ์ของการหัก (M.O.R.) หมายถึงแรงสูงสุดที่ทำให้ไม้แตกหักเสียหาย
 - 4.2 ค่าสัมประสิทธิ์ของการยืดหยุ่น (M.O.E., ค่าความแข็งดิ่ง) เป็นค่าที่ชี้ความดื้อของไม้จากการดัด
5. ความแข็งแรงจากการบีบขานเสี้ยน (compression// to grain) คือ ค่าแรงบีบสูงสุดตามแนวเสี้ยน
6. ความแข็งแรงจากการเชือดขานเสี้ยน (shear// to grain) คือ ค่าแรงเชือดสูงสุดที่ทำให้ไม้ขาดออกจากกันแนวขานเสี้ยน
7. ความเหนียวจากการเคาะ (impact bending) คือค่าพลังงานที่ใช้ทำให้ไม้หัก เป็นค่าที่บอกความเหนียวของไม้ที่มีต่อแรงกระแทก
8. ความแข็ง (hardness) คือ ค่าน้ำหนักที่ใช้ในการกดลูกปืนให้จมลงไปบนเนื้อไม้ในระดับที่กำหนด
9. ความทนทานตามธรรมชาติจากการทดลองปักดิน (durability) คือ ความทนทานตามธรรมชาติของไม้ที่ฝังดิน เพื่อดูความคงทนต่อมอด ปลวก และการผุ (ธีระและคณะ, 2533)

ในด้านคุณสมบัติในการใช้งาน ทั้งการเลื่อย การไส การเจาะและการกลึงทำได้ ค่อนข้างง่าย ส่วนการยึดเหนี่ยวตะปูมีน้อย การขัดเงาทำได้ง่ายมาก

เนื้อไม้มีทั้งสีน้ำตาลอ่อนและสีเหลืองอ่อน

ตารางที่ 1. เปรียบเทียบคุณสมบัติของไม้โตเร็วบางชนิดกับไม้ตะกู

ลำดับ	ชนิดไม้	ปริมาณ ความชื้น M.C.	ความถ่วง จำเพาะ Sp.Gr.	ความแน่น Density	ความแข็งแรง (Strength)				ความเหนียว จากการเคาะ Impact	ความแข็ง Hardness	ความทนทาน ตามธรรมชาติ Durability
					การดัด (static bending)		การบีบ ขนานเส้น	การเชิด ขนานเส้น			
					MOR	MOE					
		%		กก./ลบ.ม. Mpa	กก./ตร.ซม. Mpa	กก./ตร.ซม. Mpa	กก./ตร.ซม. Mpa	กก./ตร.ซม. Mpa	กก.-ม.	กก. N	ปี
1	ตะกู (กระท่อม)	10.7	0.56	620	735	72000	430	86	0.90	336	1.5(0.6-4.0)
					72	7060	42.2	8		3300	
2	ยางพารา	12.00	0.62	700	888	96000	478	162	2.86	538	2.0(0.5-3.8)
					87	8850	46.9	16		5280	
3	จำปาป่า	12.00	0.36	400	735	81800	378	159	2.40	399	4.8(1.0-8.0)
					72	8020	37.1	16		3910	
4	กระถินเทพา (สวนป่า) (ขอนแก่น)	10.28	0.53	590	1091	102200	588	159	3.09	370	
					107	10020	57.7	16		3630	
5	ยูคาลิปตัส (สวนป่า) E. camaldulensis	11.82	0.89	1000	1344	150900	713	199	2.33	868	
					132	14800	69.9	20		8510	

ที่มา : กลุ่มงานพัฒนาผลิตผลป่าไม้ สำนักวิจัยการจัดการป่าไม้และผลิตผลป่าไม้ กรมป่าไม้ (2548)

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบความแข็งแรงกับไม้โตเร็วบางชนิด เช่น ยางพารา จำปาป่า กระถินเทพา และยูคาลิปตัสแล้ว ไม้ตะกุดมีค่าความแข็งแรง ความเหนียวจากการเคาะและความแข็งต่ำที่สุด

ส่วนเรื่องราคาไม้ตะกุดยังไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากไม่มีเผยแพร่จากกลุ่มผู้ค้าไม้ และราคาจากการสอบถามชาวบ้านแต่ละท้องที่ก็ยังไม่แน่นอน

แต่ข้อจำกัดของการปลูกไม้ตะกุดก็คือ ถ้าปลูกในที่ค่อนข้างแห้งแล้งและสภาพแวดล้อมไม่ใกล้เคียงกับความเป็นอยู่ในธรรมชาติดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว จะได้ผลผลิตที่ดีดังที่มีการโฆษณาเพื่อชักชวนให้ปลูกหรือไม่ อีกทั้งควรมีการตรวจสอบวงปี (annual ring) โดยผู้เชี่ยวชาญทางกายวิภาคและการพิสูจน์ไม้เสียก่อนว่าสวนป่าไม้ตะกุดที่มีความโตประมาณ 1 คนโอบ มีอายุการปลูกประมาณ 5-6 ปีจริงหรือไม่ เพื่อความมั่นใจได้ว่าเกษตรกรหรือเอกชนผู้สนใจจะปลูกสร้างสวนป่าไม้ตะกุดจะไม่ถูกหลอกลวงหรือโฆษณาชวนเชื่อเกินความเป็นจริงเพื่อขายกล้าไม้ซึ่งมีราคาสูงมากในตลาดซื้อขายกล้าไม้ โดยอยู่ระหว่างช่วงราคาประมาณ ต้นละ 70-150 บาท หรือถ้าไม้ตะกุดเป็นไม้ที่มีการเจริญเติบโตที่เร็วมากดังกล่าวจริง คุณภาพของเนื้อไม้จะเป็นอย่างไรบ้าง เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วการปลูกสร้างสวนป่าถ้ามีการเร่งให้ต้นไม้มีการเจริญเติบโตมากเร็วเกินไปแล้วคุณภาพเนื้อไม้และความแข็งแรงทนทานก็จะต่ำลงไปด้วย เพราะฉะนั้นก่อนที่จะพิจารณาที่จะปลูกไม้ตะกุดโดยซื้อกล้าไม้มาปลูกควรคิดให้รอบคอบเสียก่อนว่าคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ มิฉะนั้นแล้วประวัติศาสตร์จะไปซ้ำรอยกับไม้พาลิโณเนีย ซึ่งมีการการโฆษณาเพื่อชักชวนให้ปลูกเพื่อที่จะทำกำไรในการขายกล้าไม้ในราคาแพงของผู้ประกอบการและก็ได้ผลดีจริงเหมือนอย่างที่บอก